

FILMOTADRAMATAN: ‚KYLE MACLACHLAN‘ < DÖ EL ‚DAVID LYNCH‘.

Bü yels foldegtel demü kods plödü suemäl obik stadöls hiel David Lynch äseükom obi se neseväd ad plösenön cifarouli pö filmot balid ä lätik oka labü monastüted gretik. Kleiliko äküpom pö ob bos, keli igo ob it no ädistidob. Debob dani demü karier lölik obik — jenöfo i demü lif — kleililogame omik.

Ma utos, kelosi eküpob pö om, äbinom himen klänöfik e laböl sukäli, himen ko jafalan seanasümik ninälü om splodülöl. Äkanom tiko kosikön ko bos, ad kel votans obas vilons kanön reafön.

Flenam obsik äfloron dü prodam ela „Veluv blövik“ e poso ela ‚Twin Peaks‘, ed ai älecedob omi pösodi vemiküno voiko lifiki bevü valans, kelis föro ekolkömob.

El David ästadom benöfiko ko leval, e magäl lönik oma äbinon su nivod, kel äjion binön sotül gudikün uta menik. No änitädalom pro tuvedots, bi äsuemom, das säks binons stigäds, kels vedükons obis utanis, kels binobs. Binons pro obs äs natemam.

Du volanef eperon lekanani benodistik, ob eperob fleni digik, kel ädatikom fütüri pro ob ed äleadom tävön obi da voleds, kelis neföro äkanob-la fomälön me näms lönik oka.

Kanob nu loegön löädön omi ad glidön obi in pödayad omik ko smilil ladöfälik oma e bradam vemik e vög sonorik et dutöfik lü elän ‚Great Plains‘ (kamaläns gretik) ä sümöl ad ton natädaganas. Ebespikob kafi, fredid demü no pespetölos, jöni vola, ed esmilobs.

Löf omik kol ob ed obik kol om äsüikon stabü fät levalik himenas tel, kels äküpoms patöfis gudikün okas pö od.

Osenälob defi oma vemikumo, kas mögs miedöfik püka obik letonsöv ad notodön, e ladäl obik letonöv ad sufidön. Voled obik binon sovemo lölöfikum, bi esevob omi, e sovemo vagikum nü emoi÷kom.

O David! blebob laidüpio votiköl, e laidüpio olikan: ‚Kale‘. Danob oli demü valikos. †

VÖG VOLAPÜKA.

‚Daniil Morozov‘: redakan
ä vicifal,
‚shido2308@yahoo.com‘,
‚Ekaterinburg‘, ‚Rossija‘ / Rusän.

Jäfidot soqa bevünetik Volapüka.

YELOD 35^{id}.
NÜM: 2.
2025 FEBUL.
PADS: 9 jü 16.

O Volapükaf lens valöpo!

Nutimo pubons e suvo pagebons resods nevasitasümik ü mekavatäläkts, kels fägons ad meköm magodis, reidön mudöfo bukis, lautön penädis, begespikön säkis, kanitön ä meköm musigotis. Bevüresodo kanoy tuvön e lilön kanitis somik Volapükik fa el ‚Suno Al‘ (mekavatäläkt: ‚Suno‘) pemekölis. Anans eküpons, das el Suno pronon neveräto vödis Volapükik (samo „reidon“ tonati: j äs ut: y; kazet i suvo neveräton). Dinäd somik no muton stunükön, bi mekavatäläkts pajafons fa nünömaprogramels pro mödikünans, sevabo pro utans, kels sevons nosi dö mekavapüks e gebons Linglänapüki e ba lepükis anik votik. No binos komandabik ad gebön yufianis somik pö jaf kanitas, penädas, spikädas Volapükikas. Atos sümon ad gebäd daluskopa pla fög pö nüflap klufas; sek neföro binon-la nendöfik u pu zepabik. No sötoy notükön valemiko sekis voboda somik.

Ye atos leno sinifon, das paproibos ad kanitön Volapüko. Lenö! Te sötoy demön patöfis mekavapüka at. Volapük binon tikälaprod tumyela degzülid: tumyel vatavapanämeta < e flagon stumi ettimik vifiko vönädiköli ad pagebön, sevabo breini menik. Mens kanitonsös Volapüko pos stud staböfik püka jönik, nolavik e tikavika ata!

Vipöl lifi lunüpi Volapüke e gudikünosi valik reidanes redakan:

ДАНИИЛ МОРОЗОВ

VESÜDIO KO ‚JETLAG‘.

Fa ‚Frank Roger‘; tiäd rigik: ‚Westbound and Jetlagged‘,
ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps‘.

El * malon vödis nekösömik, kels paplänons finü vödem.

Jiel Hanna äluxamof skrini deflitas disinik, ed älogof, das yumädaflit* ofa lü ‚Frankurt‘ öbinon ma disin. Äsinifos, das älabof za düpis tel, büo tävans ökanons nüstepön. Äzilogof, ätövof kafibötöpi bosilo fagikumi, ed ägologof ä lüod ona.

Äbonedof eli ‚cappuccino‘ ed äpladof oki. Älipof kafi oka ed ästeifof ad taedön feni, kel äleveton su of. Tävam nenfinik äprimon ad dabitön in of. Äfärmükof logis dü timül.

„O ‚Hanna‘!“ — Äbinos vög, keli äsefov. Ämaifükof logis ed ämemo-sefov logodi lü vög dutöli.

„Nog sevol-li obi? Eli Rudi? Ibinobs calasvists.“

„Klülö!“ äsagof. „El Rudi. No älogob oli sis lunüp. Lio stadol-li?“

„Gudiko“, äsagom. „Bosilo tu jäfob, äsä ai. Nu obekomob kongredi in ‚Toronto‘. Ed ol-li?“

„Binos konot lunüpi“, ägespikof. „Kevobob pö sperimänt demü el jetlag. Tefon mödoti ela jetlag, keli ek kanon sufidalaidön nes failön.“

„Jinos, das nilikol vemo lä stad at“, äküpetom. „Lio atos padadunon-li?“

„Lifädob timi mögiküno mödiki in flitöms e flitömapofs: flit bal pos votik, ai lofüdio.“

„Dat ön mod at vifikumo ogetol-la eli jetlag mödikum, vo-li?“

„So binos. Nu ya binob su veg sis vigs anik. Kanol kredön obi, das binos din mu vemik. De ‚London‘ lü ‚Frankfurt‘, täno lü ‚Doha, Singapur, Tokio, Los Angeles, Chicago, Brussel‘, e somo fövölo.“

„Ad lienetikön“, äsagom. „Ole dalob-li blinön eli cappuccino nog bali?“

„Si! begö!“ ägespikof.

Grup tävans äbeispidon* lü flitaleyan* okik. Noid stepas su glun smufik äskänon ofi, igo äkodon doli in lils ofa. Ästeifülof ad damütön skäni, äsuemof, das atos äsüikon kodü fen e letöbid ofa, kels övemikons.

Ven hiel Rudi ägekömom ko drineds, äsäkom: „Bevü flits getol-li vestigis sanavik?“

„Si!, e semikna däloy obe timi bosik in flitömapofa=lotidöps ad dujetön e lenükön klotis votik. Fräds valik patäodons, üf säkol-la tefü atos. Suvo flitob me el British Airways. Kefödons proyegi* lölik.“

„Klülös. In jenet alik ke=gididons tefü el jetlag. Reto, födob oni me el cappuccino.“ Äsplodülom me smil, e täno äsagom: „Mutob sagön snatiko,

Calasvists ädedietons mebe oma florakronüli jönik metalik, e be-vü deks votik sepüla omik äbinon i givot siämik: florem binü yebs violätik e grüniks labü tan goldakölik (florem at älabon kölis sümbo=lik kil Volapüka).

Takädömös in püd!

„Rosenberger W.‘, 1889.

NOET REDAKA. Liedo mifät enosükon famüli lölik Volapükanas et. Hicil matanapära edeadom tü 1892 tobul 14 in stük: ‚Novonizhne-steblievsakaja‘ (nu: ‚Grivenskaja‘), jimatan: ‚Maria Cholina‘ tü 1893 yanul 23 in top ot.

PENED DOKANE: ‚FERNÁNDEZ IPARRAGUIRE‘.

‚Koslov‘ nilü ‚Tambov‘, Rusän.

1886 febul 26.

O söl vemo pastimöl!

Ereidob in el „Volapükabled“ tefü cälod ora as cif (presisan kluba) pro ‚Madrid‘. Begob ad lasumön benovipis leladöfik oba se län fagik: Rusän.

Volapük labon flenis id is. Gramat Rusänapükik Volapüka fa ob pelau-töl pabükon in ‚Petersburg‘. Spelob das ogetob potakadi de or. Söl: ‚Kerckhoffs‘ se ‚Paris‘ binom i tidan balid oba tefü Volapük. Peseivükob dö Volapük dub yeged söla at in el ‚La Nature‘.

Ko lestüm vemik, divodikünan orik:

‚Holin Ivan‘: Volapükkitidan.

SOTÜL RIGIK.

Koslov la Tambov, Lusan

1886 febul 26.

O söl vemo pastimöl!

Liladob in Volapükabled lefu [tefu] danemam onsa as cif plo Madrid. Begob lasumön benovipis leladlik oba se län fagik-Lusan—Volapük labom flenis id is. Gramat volapüko-lusanik, pelautöl fa ob, pabükom in Petersburg. Spelob das ogetob kadi de ons. Söl Kerckhoffs de Paris binom i tidel balid oba in volapük. Sevöl dö volapük se laltug söla at in «La Nature.»

Ko lestim bizugik, divodikun onsik.

Holin Ivan, volapukatidel.

LIFANUNODS TIDANAS VOLAPÜKA.

El Ivan Cholin.

Hiprofäsoran Vpa, hitidan (nüm: 254).

El **Cholin** (Kholin) Ivan, sevädöl in Rusän ed in foginän as propa-gidan zilic Vpa, edeadom tü 1889, yanul 28 ma kaled di ‚Julius‘ (tü febul 9 ma kaled di ‚Gregorius‘) in Sânt_z ‚Petersburg‘. ‚Cholin‘ pämo-tom tü 1861, yanul 2 tö ‚Lipezk‘ in guvaziläk (ü provin) di ‚Tambov‘, kö fat omik älabom fabriki smalik väkakandelas. ‚Cholin‘, ivedölo nenpalan dü cilüp, pälärnom tö tidanajul di ‚Yekaterina‘ in ‚Tambov‘, kö äfinükom julatimi ün yel: 1879 as julan gudikün ed ädagetom as soman sikoti kösömik: glok largentik. Äplöpos suno pö om ad pacä-lön as tidan vilagik in vilag: ‚Malaya Lasovka‘, kö äguvom prünaspä-labanki topik feilanik ed ätuvom timi ad gudükümön dugäli okik dub oktid yufü bukem gretik länilabotala: ‚Oznobishin‘.

Ün yel: 1885, posä pinunom dö datuv ela ‚Schleyer‘, ädalärnom Volapüki, e suemölo lölöfiko veüti ona pro fütür, ävedom propa-gidan zilic Vpa. Äbinom balidan, kel älautom gramati Vpa pro Rusä-napükans, gramat kelik i jünü bleibon binön gudikün. Äsüükom stabi paka fovik Vpa in Rusän dub yegeed skilöfik okik, epuböl tü 1885, novul 14, in gased in Rusän mödiküno pareidöl tiädü ‚Novoye Vrämya‘ (= tim nulik) e dub gramatabuk pemäniotöl. Ün yel: 1886 päcälom danädü Vpaflen oka pö cifef ferodarutavega di ‚Petersburg‘ ä di ‚Warszawa‘ in Sânt_z ‚Petersburg‘, e pos yel bal päcälom as löpa-penan (sekretan) pö cifef kompenäta pro lefilasur: ‚Salamandra‘, kö ägetom löfi e lestümi valanas ünü tim mu brefik.

Ün yel: 1887, tü del 27^{id} setula, ämatikom ko vomül: ‚Maria Odnosumova‘, ko jikel ikosükom oki dub spod Volapükik.

Vo at äbinon matanapär somik, lif kela muvemo piflunon fa Vola-pük! Läbatim onsik no äkanon dulön lunüpo.

Tü yanul 31 (ü febul 12 ma ‚Gregorius‘) äsepüloy funi mana yunik lestümabik e gudika ata, kelan ideadom sekü luegaflamat.

das logodol lefeniko, äsva binol nilü stad ad ...” Ädunom jästi tefü bos, kel dästuron.

„Sevob osi”, äsagof. „Vem ela jetlag gretikumon. Ven mödot riskülik porivon ...”, no äfinükof seti.

„Kisi dredol-li vemiküno?”

„Ad galikön in malädanöp ko breinadäm* dulöfik.”

„Ö!” äsagom ko kapanut, „e kis bo binon-li luveratikün?”

„Atosi viloböv sevön“, äsagof. „Ba oplakob osi suno. Senob, vio fen primon ad ludämön logami obik. Töbos obi ad leküpälön e ad memön dinis. Sufob kapadoli e suidi.”

Bos pävokädon. Nüxän pro flit lü ‚Toronto‘ öprimon.

„Binos flit obik“, hiel Rudi äsagom. „Mutob mogolön. Vipob ole benoseki tefü sperimänt olik. Prüdölöd! Saun ola buon.”

„Danö!“ äsagof, ed älogof, vio calasvist ettimik ofa änepubom in mödot tävanas. Ab kiöpo ivobons-li kobo? Ämemof logodi omik, ab nosi votik. Äcavof, äröbov logis oka, älogof lü glok okik. Nog älabof bosu tima. Älipof eli ‚cappuccino‘ oka, ed äfärmükof logis dü timil.

* * *

Äjenos pos dels anik, du ästebedof in steböp ela British Airways in flitamapof di ‚London Heathrow‘.

Äbinof lefenik e suidik, ed äleadof sadön oki ini kovenastul. Logam ofa ävedon nekleilik, e süpo älihof tonodi tulöpöfik, kel ävedon ai laodikum, jüs äpluvögon tefü noids valik in pödaglun. Äfärmedof lilis okik me nams, äfärmükof logis, ed älogof stenis violätik. Täno vol äblägikon, e vag nenfinik äluslugon ofi. Laidüp äpasetikon.

Äsevälöfikof dönu, ämaifükof logis, älogof, vio fog densitik äsoulon pianiko. Pos minuts anik val äjinon nomön dönu. Logam ofa äbinon kleilik, tonod tulöpöfik äfinikon, no plu älabof kapadoli, ye äsenof storditi bosik in kap. Su tab fo of drined äbinon. Älipof bosu ona, ab ya äkoldon.

Äsuemof, das atos ämuton ibinön din pispetöl: „El jetlag oba irivon vemi lonädik*, e brein oba ibrulikon.” Äsüsumof telefonömi oka ed äklavof nümi proyegacifa*.

„Is ‚Hanna‘”, äsagof. „Ejenos: timül, keli espetol.”

„Benö! Kiöpo binol-li nu?” — „In el Heathrow“, ägespikof.

„Kilunüpo elabol-li lesuidi ola? Deflit sököl olik nog panotükon-li?”

„Ovestigob atosi.” Ägologof lü skrin deflitis jonöl; deflit nog pajonon.

„Flit oba lü ‚Chicago‘ nog panunon. Klu no lunüpo ebinob nesevälöfik, ba dü minuts deg u degluls.”

„Labol-li nüstepa=dientifädis* pro sökod balidkömööl ola yumädaflitas*?“
 Åsumof telefonömi oka ed ävestigof osi. „Si! labob valikis: nüstepa=dientifäds tefü ‚Chicago, Los Angeles, Tokio‘. Blümons. Vesüdio, äsä ai.”

„Neodol vestigi sanavik. Kanobs lesedön ditretakvipi lü ‚London‘, pläs cedol, das kanol kömöön lü ‚Chicago‘. Atos obinonöv fasilikum pro obs.”

„Orivob gudiko eli Chicago“, äsagof. „Senob obi saidiko gudiki.”

„Täno ologobs us oli. Iläbol. El jetlag olik no äbinon tu vemöfik. Kis ejenonöv-li, if elabolöv eli jetlag jenöfiko düföfik?”

„Ekanoböv deadön“, äsagof. „Ud ekanoböv reafön ini malädanöp ko breinadäm dulöfik. U reafön ini ‚dimension‘ votik“, äläsagof lusmilölo.

„No smilöfolöd! Ye fefo: Atos äkanonöv-la ibinön mödo badikum. Fomälolös, das itävöl-la ai lofüdio, äsä primo pidesinos.”

„Tikamagot at vifiko pedeimon asä tu riskodik, memol-li osi?”

„Vö! Ologob oli in ‚Chicago‘”, proyegacif äsagom ed äfinükom spikoti.

Bi älabof nog timi bosik, älüvinegof bötani, ed äbonedof bovületi kafa.

„Lio-li?” äsäkom bluviko. „No plu äbötobs kafi sis yels mödik, äsä nendoto sevol. Kanob ye blinön ole tiedi, if vipol osi.”

„Si! tiedi, begö!“ äsagof. „Pardolös kofudi! Fenob vemo; binos ‚jetlag‘.”

„Säkäd nonik, o läd! Ekö! tied olik.”

Du älipof tiedi oka, ästunof, das ibonedof kafi. Ämemof vemiküno näfätami bakterik*, kel idistukon kafaleplanänis* in vol lölik: katastrof demü ted. „Atos bo pakodon fa el jetlag”, äkludof. „Nog senob kofudi bosik, belifob näivobedis* nesevälöfa*. Pö vestig sanavik omutob mäniotön osi.”

Åsumof drinodi lätik, älöädof, ed ägolof nevifiko leyanio demü flit oka me ‚Royal British Airlines‘ lü ‚Chicago‘.

„Vesüdio ko ‚jetlag‘”, ätikof. „Sperimänt pafövon.” ■

* Vöds anik in vödem at pegeböls:

bakterik – bacterial, bakteriell;
beispidön *nel.* – to hurry past, vorbeieilen;
breinadäm – brain damage, Hirnschaden;
flitaleyan – gate (airport), Gate (Flughafen);
kafaleplanän – coffee plantation, Kaffeeplantage;
näivobed – side effect, Nebenwirkung;

nesevälöf – black-out, Bewusstlosigkeit.
nüstepa=dientifäd – boarding pass, Bordpass;
proyeg – project, Projekt;
proyegacif – project manager, Projektleiter;
vem lonädik – critical mass, kritische Masse;
yumädaflit – connecting flight, Anschlussflug.

DOG ELAS ‚BASKERVILLES‘.

Ikosükob obi ko nilädan nog bal, posä ipenob ole lätikna. Atan binon söl: ‚Frankland‘ se ‚Lafter Hall‘, hikel topätom sulüdü obs mö za liöls fol. Binom man bäldilik: labü täin redik, herem vietik, e natäl nämamadälik. Lefäk omik binon gitav Britänik, ed efegebom monemi mödik ad cödäds. Cödädöm te pro plid cödäda e blümom ad gidetükön leigo kompenükäbi alik gitädasäkäda, klu no binos stunabik, das edasevom muadi at as din jerik. Nu stöbom vegi e letodom komotakonsälalefi ad demütön omi ad säblokön oni. Täno dosleatom me nam lönik länedayani seimana e stetom, das veg ädabinon us laidüpaol, letodölo dalabani ad kusadön gitädo omi demü nüdrän. Eda lärnom gitätis länilabotik e komotikis vönikis, ed gebädöm noli okik semikna gönü vilagans di ‚Fernworthy‘ e semikna ta utans, sodas periodiko u papolom ön levikod ve süt vilaga, u päfilükom sümboliko as dobaman pladulik, bai dunot okik lätik. Sagoy, das nu labom cödädis ze velis, kels bo ufekonsümons reti monema omik e somo oteifülons stigädi omik ed ovedükons omi nendämoviki fovio. Plödü räyun gitava jinom binön pösod muadöfik gudaladälik, e mäniotob omi te kodä pato äkomitob obe ad sedön bepenotis menas nilädü obs. Nu jäfälo ko jäfot bisarik: binölo stelavan jäfüdinesevik, labom daleskopi süperik, ko kel seatom su nuf doma lönik e lovelogom marädi dü del lölik, spelölo ad küpön nemu vifiliko lepönäböpani efugöl. Äbinosöv legudik, üf änespälomöv nämeti okik te pro atos, ab sagäds spearikons, das desinom ad kusadön dokani: ‚Mortimer‘ < demü maiseb¹ sepüla nen däl famülana niloröletik, bi esesebom krani dätü stonatomäd nulik se lubel tö Donän Lunik. Yufom obis, dat lifs obsik no vedons näütiks, e kodom säspetäti drolik bosik, ven atos vemo zesüdon.

E nü efinünob ole vali tefü lepönäböpan efugöl, els ‚Stapletons‘, dokan: ‚Mortimer‘, ä ‚Frankland‘ se ‚Lafter Hall‘, leädolös finükön obe nunodi me utos, kelos binon veütikün, e nunön mödikumosi dö els ‚Barrymores‘, e pato dö dinagol fovik süpik dü neit lätik.

Föivot ponotükon.

¹ Maiseb = ‚opening a grave‘.